

KVALITETSVURDERING AF

ENERGIMUSEET

2014

Indhold

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING	2
ENERGIMUSEET	4
<i>Nøgletal i 2013</i>	4
KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING.....	5
KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER	6
<i>Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse</i>	6
<i>Ressourcegrundlag</i>	8
<i>Forskning</i>	10
<i>Formidling</i>	11
<i>Indsamling</i>	14
<i>Registrering</i>	14
<i>Bevaring</i>	15
KVALITETSVURDERINGSBESØGET PÅ ENERGIMUSEET	17

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING

Kvalitetsvurderinger er en del af Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte og kvalificere en professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste 12 år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer sig blandt andet om udredningen om bevaring af kulturarven fra 2003 (bevaringsplanen), udredning om museernes formidling fra 2006 (formidlingsplanen), forskningsstrategien for Kulturministeriets område fra 2008, den internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed fra 2010, den nationale undersøgelse af museernes brugere (2009-14), Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner fra 2011, Kulturministeriets udredning om fremtidens museumslandskab fra 2011 og endelig Kulturministeriets digitaliseringsstrategi fra 2012.

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Kulturstyrelsens hjemmeside:

<http://www.kulturstyrelsen.dk/institutioner/museer/museumsvirksomhed/kvalitetsvurdering/>

Kvalitetsvurderingen indeholder Kulturstyrelsens anbefalinger til museet samt en beskrivelse og vurdering af de forhold, der danner baggrund for anbefalingerne. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, årsrapport og arbejdsplan, museets indberetning til Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal" og museets liste over dets forskningspublikationer de sidste 4 år. Desuden indgår kvalitetsvurderingsmødet på museet med deltagelse fra museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Kulturstyrelsens vurdering og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Kulturstyrelsens anbefalinger. Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

1 år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.

ENERGIMUSEET

Energimuseet er et statsanerkendt museum med ansvar inden for nyere tids kulturhistorie.

Museet er en selvejende institution, der blev etableret i 1982 på initiativ af blandt andre repræsentanter fra Gudenaacentralen samt el-producenter og -distributører. Museet blev statsanerkendt som Elmuseet i 2002.

Staten er museets offentlige hovedtilskudsyder.

Nøgletal i 2013

- Energimuseer havde 38.644 brugere.
- Museets samlede indtægter var 10,5 mio. kr.
- Museet rådede over 11 årsværk, heraf 5 fastansatte videnskabelige årsværk.

KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING

Det er Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Energimuseets opgavevaretagelse er tilfredsstillende. Museet har en differentieret formidling, samlingen er registreret og indberettet til det centrale kulturarvsregister. Museet forsker efter det almene forskningsbegreb, og konservator vurderer, at bevaringsforholdene er tilfredsstillende, omend ikke optimale.

Museets udfordring er at udarbejde en samlet strategi for museet, som sikrer fokus og udvikling i museets arbejde, og som understøttes af det museumsfaglige arbejde via strategier, politikker og planer for de museumsfaglige opgaver (forskning, formidling, indsamling, registrering og bevaring). I forbindelse med strategiarbejdet er det afgørende, at museet forholder sig til de fremtidige ubekendte om museets økonomi og el-produktionen på Tangeværket, som er afgørende for museets samarbejdsrelation med Gudenaacentralen. Begge dele har en helt grundlæggende betydning for museets fremtid.

KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

Arbejdsgrundlag

Museets ansvarsområde er de naturvidenskabelige, teknologiske, kulturhistoriske og miljømæssige aspekter ved energi i nyere tid. Museets ansvarsområde er landsdækkende. Museets ansvarsområde blev udvidet i 2010, da museet skiftede navn fra Elmuseet til Energimuseet.

Museet har særligt fokus på Danmarks produktion, distribution og forbrug af energi og varme.

Kulturstyrelsens vurderer, at museet har et veldefineret ansvarsområde, men det bør gennem sit strategiske arbejde sikre, at museet koncentrerer sig om hovedsporene inden for museets ansvars- og fokusområde, da museet ellers får et meget bredt arbejdsområde.

Energimuseet skriver i sine vedtægter, at det inden for sit ansvarsområde samarbejder med de myndigheder, der varetager fredning og fysisk planlægning. Energimuseet har imidlertid ikke ansvar for museumslovens kapitel 8 om sikring af væsentlige bevaringsværdier i forbindelse med fysisk planlægning og forberedelse af jordarbejder. I Energimuseets hjemkommune varetages denne opgave af Viborg Museum

Museets har et strategisk grundlag i kraft af en mission og vision.

Museets mission er: ”Energimuseet gør viden tilgængelig og levende for alle, støtter den livslange læring og forståelse af energi i vores verden. Museet stimulerer interesser, styrker livskvalitet og fremmer en bæredygtig udvikling.”

Museets vision er:

- ”Energimuseet er et nationalt videntcenter for energi, miljø og klima. Museet udvikles og drives i et tæt samarbejde med den danske energisektor.
- Energimuseet er kilden til den største kundskab i samlinger og viden om opdagelser, opfindelser og udvikling inden for energi – inklusive energirelateret miljø og klima.
- Energimuseet belyser den samfundsmæssige betydning af energi i et holistisk perspektiv med fokus på energiens fysik, teknologi og kulturhistorie – med relationer til miljø og klima.
- Energimuseet er for alle, der ønsker at gå på opdagelse i energiens verden – hvad enten formålet er ny viden eller nye oplevelser - lige fra nysgerrige børn, unge og voksne over erhvervsturister til specialister. Museet er en inspirationskilde, som initierer, stimulerer og udvikler interesse for naturvidenskabelige og tekniske discipliner.
- Energimuseet er et center for dialog og debat mellem videnskab og gæster – den afledte bruger-drevne innovation anvendes i oplevelser og formidling.
- Energimuseet udvikles til et internationalt fyrtårn, som kaster lys over temaet energi med relationer til miljø og klima. Konceptet for denne udvikling er en fusion af de bedste elementer fra et teknisk museum, et science center og en tema park.”

Museet har ingen overordnet strategi for museets samlede virksomhed. Museet har heller ingen nedskrevne museumsfaglige strategier, politikker eller planer for museets registrering, bevaring, forskning og formidling. Museet oplyser, at det er i gang med at udarbejde en strategi, men at arbejdet har været sat i bero, fordi museet afventede ansættelsen af en ny daglig leder.

Museets vedtægter er på enkelte punkter ikke helt i overensstemmelse med tidsfrister i Lov om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet (driftstilskudsloven) med tilhørende bekendtgørelse.

Organisation

Energimuseet er organiseret som én enhed på en samlet adresse. Ansvar for henholdsvis samlinger, formidling og museumsundervisning er fordelt på tre af museets inspektører.

Museets støtteforening havde 200 medlemmer i 2013.

Museet deltager i det museale samarbejde både nationalt og internationalt. Blandt andet indgår en inspektør i et forskningssamarbejde med relevante statsanerkendte museer, og en inspektør er præsident for CIMUSET, ICOMs internationale komite for teknologiske museer. Museet oplyser, at der er godt samarbejde og øget koordinering mellem industri- og teknologimuseer i Danmark. Museet arbejder aktivt for at fastholde og forbedre dette samarbejde.

Ledelse

Energimuseet ledes af en bestyrelse og den daglige leder, museumsdirektøren.

Energimuseets bestyrelse har 11 medlemmer, som alle er valgt af museets repræsentantskab med undertagelse af to medlemmer, der udpeges af henholdsvis Viborg Kommune og Gudenaacentralen. Museet oplyser, at ingen af medlemmerne er udpeget på baggrund af deres kompetencer.

Repræsentantskabets medlemmer er udpeget af energiproducenter, forsyningselskaber, energifaglige sammenslutninger, undervisnings- og forskningsinstitutioner, offentlige myndigheder og virksomheder knyttet til energisektoren. Repræsentantskabet har ingen beslutningskompetence, men det bliver inddraget i drøftelser om museets drift og udvikling.

Alle museets bestyrelsesmedlemmer er mænd. Gennemsnitsalderen i bestyrelsen er 66 år. Museet vurderer, at den siddende bestyrelse har de relevante kompetencer til at lede museet, men der er ikke nedskrevet en profil for de ønskede kompetencer i bestyrelsen.

Kulturministeriet har i 2011 udsendt publikationen ”God ledelse i selvejende kulturinstitutioner” med en række anbefalinger. Baggrunden for anbefalingerne er stigende krav til ledelsen af kulturinstitutioner. Anbefalingerne skal styrke bestyrelser og direktioner i forhold til at løfte de ledelsesmæssige opgaver og det ansvar, som loven og bekendtgørelsen pålægger dem samt understøtte, at tilskudsmodtagere løser offentligt finansierede opgaver professionelt, kompetent og effektivt. Kulturministeriets mål med anbefalingerne er, at kulturinstitutionernes ledelse sætter sig ind i anbefalingerne og tager dem i anvendelse med de nødvendige tilpasninger til institutionens forhold.

Museet oplyser, at det som led i udarbejdelsen af en ny strategi har drøftet en revision af bestyrelsens sammensætning.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har et strategisk grundlag (mission og vision), som ligger til grund for dets arbejde

Det er tilfredsstillende:

- at museet har et veldefineret ansvars- og fokusområde
- at museet er aktiv såvel i nationale som internationale samarbejder, som kan udvikle og understøtte museets faglige arbejde.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en overordnet strategi for sin samlede virksomhed
- at museets vedtægter ikke er i overensstemmelse med driftstilskudsloven og at museet i sine vedtægter beskriver arbejdet med museumslovens kapitel 8, når Energimuseet ikke har ansvar for museumslovens kapitel 8
- at der ikke foreligger en eksplicit beskrivelse af, hvilke kompetencer museet ønsker repræsenteret i bestyrelsen, og at bestyrelsen ikke afspejler det omgivende samfund.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet tilendebringer sit arbejde med at udarbejde en strategi, som afspejler museets ansvarsområde og faglige profil, og som sikrer, at museets fokus inden for ansvarsområdet fastholdes
- at strategiens målsætninger for den museumsfaglige opgavevaretagelse sættes i relation til museets organisatoriske og ressourcemæssige forhold, og at der er sammenhæng mellem strategien og de museumsfaglige strategier, planer og politikker
- at museet opdaterer og justerer sine vedtægter i forhold til driftstilskudsloven og museumslovens kap. 8
- at museets bestyrelse til stadighed overvejer sin størrelse og sammensætning, herunder behovet for at opstille udpegningskriterier med henblik på at sikre de relevante og nødvendige kompetencer i forhold til museets videre drift og udvikling samt i forhold til lovgivning om ligestilling.

Ressourcegrundlag

Økonomi

Museets samlede indtægter i 2013 var på 10,5 mio. kr. Indtægterne fordelte sig således:

Tilskud fra kommune	0,9 mio. kr.
Tilskud fra staten	1,7 mio. kr.
Tilskud fra offentlige virksomheder	5,4 mio. kr.
Ikke-offentlige tilskud	0,1 mio. kr.
Egen indtjening	2,4 mio. kr.

Museet havde et underskud på 1,5 mio. kr. inklusiv afskrivninger i 2013. Underskuddet skyldes fratrædelsesordning for den tidligere leder, rekrutteringen af en ny leder samt underskud på en messe. Underskuddet dækkes af museets egenkapital, som i 2013 var på 10,9 mio. kr.

Museets største tilskudsyder er den offentlige virksomhed Energinet.dk, som støttede museet med 5,4 mio.kr. i 2013. Museet har siden 1988 modtaget driftstilskud fra energisektoren. Driftstilskuddet blev oprindeligt udbetalt af elselskaberne, Elsam og Elkraft, men det har siden skiftet hænder adskillige gange som følge af omstruktureringer i energiforsyningen.

Museet oplyser, at der ikke foreligger nogen skriftlig aftale, som garanterer, at Energinet.dk vedbliver at yde driftstilskud de kommende år. Dette er efter Kulturstyrelsens vurdering en væsentlig usikkerhed i forhold til museets fremtidige drift. Bestyrelsen vurderer ikke, at der er fare for, at driftstilskuddet fra Energinet.dk bortfalder.

Bygninger

Energimuseet ejer museets hovedbygning med billetsalg, multisal, café og udstillingslokaler samt udstillingsbygningen i montagehallen fra Tjæreborg mølle. Energimuseet lejer af Gudenaacentralen tre huse indrettet som boliger, udstillingsbygningen i Tangeværket, Niels Bohr Tårnet, museets store magasin, avlsbygningerne, som i dag huser udstilling om vindkraft, værksted og magasin, samt de tilhørende arealer udenom bygningerne. Museet kan desuden give sine brugere adgang til Tangeværkets maskinhal.

Gudenaacentralen er ansvarlig for driften af vandkraftværket samt det udvendige vedligehold af sine bygninger og udendørsarealerne. Energimuseet er ansvarlig for vedligeholdet af sine egne bygninger og det indvendige vedligehold af de lejede lokaler. Energimuseet har desuden ansvar at indrette de lejede lokaler til udstillingsformål.

Folketinget har garanteret tilstrækkelig vandgennemstrømning gennem Tange Sø til at opretholde en elproduktion på Tangeværket til og med 2016. Herefter vil Folketinget igen drøfte fremtiden for vandgennemstrømningen i Tange Sø. Dette har en afgørende indflydelse på rentabiliteten for at producere vandkraft på Tangeværket, og er dermed afgørende for Gudenaacentralens fremtid. Hvis Gudenaacentralen må lukke, skal der findes nye løsninger for en stor del af de bygninger, museet har magasiner og udstillinger i samt for arealerne udenom. Det skal desuden vurderes, om museet fortsat kan/skal anskueliggøre el-produktion på Tangeværket, som ejes af Gudenaacentralen. Museet oplyser, at det har en samarbejdsaftale med Gudenaacentralen, som bl.a. sikrer museet forkøbsret og langsigtede rammer for huslejens niveau.

Museets samlede udgifter til bygningsdrift- og vedligehold var i 2013 på ca. 15 % af museets samlede budget. Bygninger og udenoms arealer fremstår meget velholdte.

Personale

Energimuseet rådede i 2013 over 11 fastansatte årsværk og 2 årsværk i tidsbegrænsede stillinger. 5 af de fastansatte årsværk var videnskabelige medarbejdere.

Ingen af museets videnskabelige medarbejdere er på ph.d.-niveau, men museet har taget initiativ til at lade en af sine inspektører blive forskerbedømt.

Museet har i 2014 fået en frivillig, hvis arbejdskraft svarer ca. til et kvart årsværk.

Det er meget tilfredsstillende:

- at næsten 50 % af de fastansatte årsværk er videnskabelige medarbejdere, som kan varetage museumsfaglige opgaver

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en bæredygtig driftsøkonomi, om end den ikke hviler på et usikkert grundlag
- at museet kun anvender 15 % af sine midler til bygningsdrift og -vedligehold

Det er ikke tilfredsstillende:

- at der ikke er skabt en formel sikkerhed for museets fremtidige driftsøkonomi.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet arbejder for et mere formaliseret grundlag for museets driftsøkonomi. Et frafald af Energinet.dks tilskud vil, som det ser ud nu, medføre, at museet ikke lever op til museumslovens krav om et ikke-statsligt tilskud på minimum 2 mio. kr., for at museet kan modtage statsligt driftstilskud fra Kulturministeriet
- at museet overvejer langsigtede løsninger for bygninger og udenoms arealer, hvis samarbejdet med Gudenaacentralen ophører.

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Et museums forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde. Det er kun forskning i henhold til det almene forskningsbegreb¹, som Kulturministeriet betragter som forskning.

Museet samarbejder om forskning med Institut for Historie ved Aalborg Universitet og Institut for Videnskabshistorie ved Aarhus Universitet. Museet har medvirket i etableringen af Center for Energi og Samfund under Aalborg Universitet. Museet indgår i relevante museumssamarbejder (Industripuljen, Boligpuljen og Møllepuljen) med andre statsanerkendte museer, og det samarbejder med andre museer om konkrete forskningsprojekter. Energimuseet er i øjeblikket i gang med at søge midler til et større forskningsprojekt i samarbejde med Danmarks Tekniske Museum, Industrimuseet, Gasmuseet og Aalborg Universitet.

Energimuseet har til brug for Kulturstyrelsens kvalitetsvurdering udarbejdet en fortegnelse over museets forskningspublikationer fra de seneste fire kalenderår. Energimuseets fortegnelse indeholder 15 titler, herunder tre konferenceindlæg, en undervisningsbog, en afrapportering på et projekt og ti artikler i årbøger, fagblade og artikelsier. To af artiklerne er eksternt fagfællesbedømte og lever dermed op til det almene forskningsbegreb. En er publiceret internationalt, en er publiceret nationalt. Kulturstyrelsen karakteriserer ikke de øvrige titler som forskning, da de hverken har været underkastet eksternt fagfæl-

¹ Et museums forskning skal leve op til det almene forskningsbegrebs krav om *transparens* (at forskningen udvikler ny viden, indsigt og erkendelse) *gyldighed* (anvendelse af relevante metoder og teoridannelse) og *originalitet* (redegørelse for arbejdsforhold til relevante videnområder).

lebedømmelse eller er blevet publiceret i serier eller på forlag på Uddannelses- og Forskningsministeriets autoritetsliste. Publikationerne vidner dog om, at Energimuseet på forskellig vis formidler sin viden til forskellige målgrupper både nationalt og internationalt.

Energimuseet har ingen nedskrevet forskningsstrategi, og museet gennemfører ingen systematisk evaluering af sin forskning.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet forsker efter det almene forskningsbegreb
- at museet planlægger og gennemfører forsknings samarbejder med universiteter og relevante museer.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en nedskrevet forskningsstrategi
- at museet kun har publiceret to artikler, der kan karakteriseres som forskning

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet i sin strategi for den samlede virksomhed formulerer strategi og målsætninger for forskningsindsatsen, herunder for ressourceanvendelse, forskningsproduktion, publicering, organisering, samarbejde mv. Dette med henblik på at sikre udvikling og niveau for forskningen og sikre sammenhæng til de øvrige museumsfaglige opgaver
- at museet prioriterer at forøge sin forskningsproduktion, blandt andet fordi den er forudsætning for en systematisk og målrettet indsamling og en kvalitativ formidling af museets ansvarsområde
- at museet systematisk evaluerer sin forskningsindsats.

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

Energimuseet bedriver en omfattende formidlingsvirksomhed både i og uden for museet. Den er differentieret i forhold til brug af varierende formidlingsformer og målrettet forskellige målgrupper. Formidlingen sker gennem udstillinger, events, messer, foredrag, på museets hjemmeside og på de sociale medier.

Museet har medarbejdere med professionelle formidlingskompetencer, og det indgår i relevante faglige netværk og samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner om sin formidling.

Udstillinger

I forbindelse med Tangeværkets maskinhal, hvor brugerne kan se el-produktion ved vandkraft, har museet en udstilling om vandkraftens historie med genstande, tekst og små interaktive demonstrationsmodeller. I samme bygning har museet indrettet et science-center, hvor den historiske udvikling i

opfindelser på energiområdet udstilles. Udstillingen består af genstande i montrer, introducerende tekst og interaktive demonstrationsmodeller.

I Niels Bohr Tårnet er der tekster, som introducerer den videnskabelige Niels Bohr. Tårnet indeholder desuden Bohrs Van De Graf Generator, som dagligt demonstrerer højspænding. Brugere kan også selv forsøge på en mindre model.

Museet udstiller desuden i tre frilandshuse, hvor brugen af elektriske apparater sættes i en kontekst i interiørudstillinger. Det drejer sig om en bestyrerbolig med vaskehus fra 1920, en forpagterbolig fra 1930 og en bestyrerbolig fra 1950. Interiørerne, som i hovedparten ikke er museumsgenstande, er suppleret af montrer med genstande og en introduktionstekst ved indgangen til huset.

I museets udstillingshal ses udstillingen: El gennem 100 år. Udstillingen viser elforsyningens og -distributionens historie samt den teknologiske udvikling, herunder den teknologiske udvikling i hjemmene. Udstillingen består af genstande suppleret med digitale introduktioner samt interaktive demonstrationsmodeller.

Museet har desuden en mindre udstilling om vindkraft. Udstillingen består af genstande, tekst, videoklip og interaktive demonstrationsmodeller.

Museet har i øjeblikket en særudstilling om Leonardo Da Vinci. Udstillingen viser Da Vincis tegninger på plancher og digitalt, hvor der kan zoomes ind på tegningernes detaljer. Udvalgte tegninger er omsat til modeller, som i flere tilfælde kan afprøves af brugere. Udstillingen er udarbejdet i samarbejde med Italiens største tekniske museum: Museo Nazionale della Scienza e della Tecnologia Leonardo da Vinci. Det italienske museums inspektører uddyber brugernes viden om Da Vinci gennem små videoer i udstillingen.

På museets udendørs areal kan brugere se en solvogn, et solkomfur, transformatorårne og ældre mastetyper.

Anden formidling

Museet inddrager den omgivende natur og indbyder blandt andet til "Fiskerisafari" og elektrofiskeri. Museet har desuden afholdt Naturvidenskabsfestival og energimesse med undervisere fra universiteterne samt foredragsholdere fra blandt andet universiteterne og DR. Museet formidlede i 2013 sin viden ude i landet blandt andet ved naturvidenskabelige messer og turistmesser samt på folkemødet på Bornholm. Museet har også holdt foredrag på seminarer, konferencer og universiteternes efteruddannelse.

Digital formidling

Museets hjemmeside er professionelt tilrettelagt, overskuelig og opdateret. På hjemmesiden findes desuden interaktive formidlingstilbud f. eks. spillet "Red jorden" som er produceret i samarbejde med "Klimakaravanen". Museet er aktivt på de sociale medier. Det benytter desuden digital formidling flere steder i udstillingerne.

Undervisning

Museet har ingen skriftlige samarbejdsaftaler med undervisningssektoren, men det har prioriteret undervisning højt. Det arbejder aktivt for at gøre sig synlig gennem netværk med grundskoler, ungdomsuddannelser og seminarier, og museets undervisningstilbud sendes årligt ud til alle landets skoler.

Museet har undervisningstilbud tilpasset lærerplaner og trinmål til grundskoler og ungdomsuddannelser. Undervisningstilbuddene er tilgængelige på e-museumsportalen.

I 2013 deltog 316 grundskoler, 104 ungdomsuddannelser og 12 hold/klasser fra andre uddannelser i museets undervisningstilbud. Museet prioriterer desuden at give elever og studerende vejledning i forbindelse med projektarbejde og opgaver. I 2013 vejledte museet 20 elever/studerende.

Museet evaluerer sine udstillinger systematisk, men det laver ingen systematisk evaluering af sine øvrige formidlingsaktiviteter.

Museets brugere

Energimuseet havde 38.644 brugere på museet i 2013. Desuden deltog 20.000 brugere i museets offentligt, annoncerede arrangementer andre steder end på museets adresser.

Museet har ikke indsamlet et tilstrækkeligt antal spørgeskemaer til den nationale brugerundersøgelse til, at der kan udarbejdes en lokal rapport til museet for 2013. Museet har dog undersøgt brugernes tilfredshed gennem egne undersøgelser.

Museet har ikke en nedskrevet formidlingsstrategi.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en differentieret formidlingsvirksomhed med brug af varierede formidlingsformer i og uden for museet
- at museet har differentierede undervisningstilbud tilrettelagt efter trinmål og lærerplaner, samt at museet har prioriteret sit arbejde med undervisning gennem netværk med undervisningssektoren og en intensiv markedsføring overfor skolerne
- at museets undervisningstilbud i stort omfang benyttes af fra både grundskolen og ungdomsuddannelserne – ikke mindst museets beliggenhed taget i betragtning

Det er tilfredsstillende:

- at museet har medarbejdere med professionelle formidlingskompetencer

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en nedskrevet formidlingsstrategi

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke har indsamlet et tilstrækkeligt antal spørgeskemaer til at få en lokal afrapportering i forbindelse med den nationale brugerundersøgelse.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet i sin overordnede strategi for den samlede virksomhed formulerer strategi og målsætninger for formidlingsindsatsen
- at museet prioriterer at deltage i Den nationale brugerundersøgelse, og sikrer, at der indsamles et tilstrækkeligt antal spørgeskemaer til en lokalafrapportering af den nationale brugerundersøgelse, således at rapporten kan bruges i forbindelse med udvikling af formidling til museets brugere og ikke-brugere
- at museet systematisk evaluerer alle sine formidlingsaktiviteter.

Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

Museet vurderer, at dets samling dokumenterer alle centrale aspekter af museets tidligere ansvarsområde, men der er en række huller efter udvidelsen af ansvarsområdet fra el til energi i 2010. Samlingen omfatter ca. 10.000 inventarnumre, hvilket dækker et større antal genstande.

I 2013 indsamlede museet 50 genstande. Alle er aktivt indsamlet.

Energimuseet har en nedskrevet indsamlingspolitik. Museet har desuden en indkomstseddel, som udfyldes ved indlevering af genstande.

Museet oplyser, at det har påbegyndt de samlingsgennemgange, som blev planlagt i den seneste arbejdsplan, men de er blevet sat i bero, fordi museets samlingsinspektør har været konstitueret som leder i godt et år.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en indsamlingspolitik og indkomstseddel, og at museets indsamling er aktiv og restriktiv.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har gennemført de planlagte samlingsgennemgange, da disse kan danne grundlag for en prioriteret bevaringsplan (se også under afsnittet om bevaring).

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fastholder en restriktiv og aktiv indsamling.

Registrering

Museet er forpligtet til at registrere sin samling og indberette den til de centrale kulturarvsregistre: Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark (KID).

Energimuseet har registreret 99 % af sin samling i det fællesmuseale registreringssystem Regin og har indberettet alle registreringerne til Museernes Samlinger.

Museet har ikke skriftlige retningslinjer for registrering og indberetning, men det oplyser, at der gives grundige mundtlige introduktioner til opgaven, og at samtlige registreringer kvalitetssikres af den ansvarshavende inspektør. Museet har beskrevet sin registreringshistorik. Det har desuden personale med relevant registreringskompetence, og det er almindelig praksis at anføre den faglige begrundelse for indsamlingen som led i registreringen.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museets samling er fuldt registreret og indberettet

Det er tilfredsstillende:

- at museet sikrer en god registreringspraksis gennem uddannet personale, en nedskrevet registreringshistorik, og at indsamlingen begrundes som led i museets registrering.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets ikke har skriftlige retningslinjer for registrering og indberetning

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet udarbejder skriftlige retningslinjer for registrering og indberetning
- at museets retningslinjer har sammenhæng museets kommende strategi
- at museet i øvrigt fastholder sin gode registreringspraksis.

Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets opbevaring, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

Energimuseet opbevarer sine samlinger i udstillingerne, i to loftsmagasiner i bygning 7 samt i museets hovedmagasin.

Museet har ingen prioriteret bevaringsplan for sin samling.

Museernes Bevaringscenter i Skive har i forbindelse med kvalitetsvurderingen vurderet bevaringsforholdene på museet. Bevaringscentret vurderer samlet set, at klimaet i magasinerne er tilfredsstillende, men at magasinerne er overfyldte, hvilket kan foranledige håndteringsskader og vanskeliggøre rengøring. Bevaringscentret konstaterer desuden, at der er problemer med lysindfald og højt lysniveau i flere af udstillingerne, og at der ikke er aktiv klimastyring og tilstrækkelig affugtning i flere af udstillingerne. Bevaringscentret bemærker yderligere, at museets fritstående genstande stiller særlige krav til den udbedrende bevaring.

Danske museer i tal 2013 viser, at 80 % af samlingen er i formidlingseget tilstand, 10 % er i stabiliseret tilstand og 10 % er i behandlingskrævende tilstand.

Hele samlingen er dækket af brand- og tyverialarmer med automatisk signaloverførsel.

Energimuseet arbejder i øjeblikket aktivt på at medvirke til at etablere et fællesmagasin sammen med andre museer og bevaringscentret i Skive.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museets samling er i en god bevaringstilstand

Det er tilfredsstillende:

- at bevaringscentret samlet betragter museets bevaringsforhold som tilfredsstillende
- at hele museets samling er sikret mod tyveri og brand

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet har problemer med lysindfald, lysniveau og klima i flere af sine udstillinger
- at museet ikke har en prioriteret bevaringsplan

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet på baggrund af anbefalingerne fra bevaringscentret i Skive samt en samlingsgennemgang udarbejder en prioriteret bevaringsplan for såvel den forebyggende som den udbedrende bevaringsindsats
- at museets bevaringsplan har sammenhæng museets kommende strategi

KVALITETSVURDERINGSBESØGET PÅ ENERGIMUSEET

Kvalitetsvurderingsbesøget på Energimuseet fandt sted den 8. oktober 2014.

Tilstede var:

Fra museet:

- Bestyrelsesformand Gert Braae
- Museumsdirektør Anders Dahlstrup
- Museumsinspektør Jytte Thorndahl
- Museumsinspektør Flemming Petersen

Fra Viborg Kommune:

- Kulturchef Karl Engelbrecht

Fra Kulturstyrelsen:

- Specialkonsulent Eske Wohlfahrt
- Specialkonsulent Berit Fruelund Kjærside

I forbindelse med besøget blev alle Energimuseets udstillinger, magasiner og kontorfaciliteter besigtiget.